

Prof. dr hab. inż. Artur Gurgul
Katedra Nauk Podstawowych
Wydział Medycyny Weterynaryjnej
Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
ul. Rędzina 1C, 30-248 Kraków

Kraków, 6.12.2025

Ocena rozprawy doktorskiej mgr Anny Steg
pt.: „Wpływ suplementacji witaminą D3 diety świń na transkryptom i proteom w wybranych tkankach”

Ogólna charakterystyka pracy

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska została wykonana w Zakładzie Biologii Molekularnej Zwierząt Instytutu Zootechniki PIB, pod opieką naukową dr hab. Marii Oczkowicz, prof. IZ oraz promotora pomocniczego dr Grzegorza Smołucha. Rozprawę doktorską stanowią trzy opublikowane artykuły naukowe, w tym jedna praca przeglądowa oraz dwie oryginalne prace naukowe. Wszystkie artykuły zostały opublikowane w czasopismach z listy Journal Citation Reports, których łączny wskaźnik IF (zgodnie z rokiem publikacji) wynosi 10,8 a Punktacja Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wynosi 340 pkt.

Artykuły wchodzące w skład dysertacji:

1. A. Steg, M. Oczkowicz, G. Smołucha. Omics as a tool to help determine the effectiveness of supplements. *Nutrients* (2022), 14(24), 5305; <https://doi.org/10.3390/nu14245305>
IF (2022) = 5,9; pkt = 140
2. A. Steg, M. Oczkowicz, M. Świątkiewicz, Effects of high-dose vitamin D₃ supplementation on pig performance, vitamin D content in meat, and muscle transcriptome in pigs. *Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition* (2024), 109(2), 560-573; <https://doi.org/10.1111/jpn.14066>
IF (2024) = 2,4; pkt = 100
3. A. Steg, G. Smołucha, M. Świątkiewicz, M. Oczkowicz, Very high-dose vitamin D₃ supplementation reduces the expression of genes and proteins engaged in β -oxidation in healthy

IF (2025) = 2,5; pkt = 100

W/w prace powstały w ramach finansowania ze środków projektu Narodowego Centrum Nauki PRELUDIUM BIS pt.: „Wpływ suplementacji witaminą D3 diety świń na transkryptom i proteom w wybranych tkankach”. Wszystkie prace są współautorskie, opublikowane z udziałem jedynie dwójki lub trójki współautorów, a Doktorantka jest w nich pierwszym autorem. Udział Doktorantki w przygotowaniu publikacji został przez nią jasno określony i obejmował: udział w opracowaniu założeń koncepcyjnych pracy, opracowaniu metodologii, pobraniu materiału badawczego, przeprowadzeniu badań eksperymentalnych, analizie statystycznej i zarządzaniu otrzymanymi danymi, wizualizację wyników, przygotowanie oryginalnej wersji tekstu publikacji oraz edycji manuskryptu, co w mojej ocenie świadczy o wiodącym udziale Autorki w przygotowaniu wszystkich publikacji.

Prace stanowiące podstawę dysertacji zostały opatrzone obszernym opracowaniem w języku polskim, w którego skład wchodzi: streszczenie (w języku polskim i angielskim), wstęp, cel pracy doktorskiej, streszczenie wyników badań uzyskanych w poszczególnych publikacjach, materiał i metody oraz sekcja obejmująca połączone podsumowanie wyników i dyskusję. Opracowanie polskojęzyczne kończą wnioski wyciągnięte ze wszystkich omawianych publikacji, opis ograniczeń opisanych badań oraz opis planu przyszłych badań, a także wykaz cytowanej literatury i oświadczenia współautorów. Opracowanie obejmuje także kopie opublikowanych prac naukowych, będących podstawą ocenianej rozprawy. Łącznie dysertacja liczy 126 stron, zawiera cztery rysunki, jedną tabelę (nie licząc oryginalnych tekstów publikacji) i cytuje 98 pozycji najnowszej literatury.

Ocena opracowania w języku polskim

Opracowanie w języku polskim zostało opatrzone tytułem spinającym tematykę wszystkich prac oryginalnych, tj.: „Wpływ suplementacji witaminą D3 diety świń na transkryptom i proteom w wybranych tkankach”. Temat dobrze odwzorowuje zagadnienia poruszone w dwóch pracach oryginalnych, jednak nie do końca jest spójny z tematyką pracy przeglądowej. Generalnie, praca przeglądowa nawiązuje do tematyki omawianych prac badawczych, jednak traktuje problem suplementacji znacznie szerzej, opisując inne stosowane suplementy oraz inne niż zawarte w tytule pracy techniki badawcze. Rozumiem jednak, że przeprowadzony przegląd literatury służył lepszemu zaplanowaniu dalszych badań i właściwemu doborowi metodyki badawczej, i jako taki, może stanowić wartościowy element ocenianej dysertacji.

Jednostronicowe streszczenie dobrze opisuje całość prac badawczych, pomijając jednocześnie tematykę pracy przeglądowej.

We wstępnych częściach opracowania, Autorka wprowadza czytelnika w zagadnienie supremacji witaminą D₃. Omawia mechanizm działania witaminy D₃ i jej metabolizm, rolę witaminy D₃ w organizmie oraz jej wpływ na będące przedmiotem badań tkanki wątroby, mięśni i tkankę tłuszczową. Opisuje także sposoby i cele suplementacji witaminą D₃ u ludzi i zwierząt oraz skutki przedawkowania. Tą część pracy oceniam bardzo wysoko, ponieważ Autorka w dojrzały sposób ukierunkowała przegląd literatury na zagadnienia, tkanki i mechanizmy analizowane w dalszej części pracy. Opis daje dobre podstawy do oceny celowości prowadzonych badań, prawidłowości doboru tkanek oraz prawidłowości wyboru technik badawczych i wykorzystanych dawek witaminy D₃. Rozwiewa tym samym moje początkowe obawy odnośnie zasadności doboru tkanek, jako, że witamina D₃ jest istotna przede wszystkim dla funkcjonowania układu kostnego i układu odpornościowego. We wstępie znajduje się także obszerne uzasadnienie założeń pracy, doboru metod badawczych oraz wyboru modelu badawczego, co dodatkowo utwierdza mnie w przekonaniu o celowości przeprowadzonych badań oraz sugeruję przemyślaną konstrukcję prac badawczych. Podoba mi się także krytyczne spojrzenie na dotychczasowe wyniki badań i wskazanie luk w wiedzy, które Autorka planuje wypełnić za pomocą otrzymanych wyników, lub dalszych planowanych prac badawczych. Oprócz drobnych potknięć językowych nie znajduję w tej części pracy żadnych podstaw do negatywnej krytyki recenzenckiej.

Kolejny rozdział pracy stanowią cele pracy doktorskiej. W mojej ocenie są one sformułowane prawidłowo, zgodnie z zaprezentowanymi wcześniej tezami, zarysowując ciekawy i oryginalny kierunek badawczy. Mogłyby jednak dodatkowo obejmować cel włączenia do dysertacji pracy przeglądowej. W tym rozdziale zamieszczono także hipotezę badawczą, która dobrze odzwierciedla cele badań i, co najważniejsze, jest realistyczna i zakłada mierzalne rezultaty. Drobna uwaga techniczna odnośnie tego rozdziału odnosi się do użytego określenia „parametry krwi”, które mogłoby zostać doprecyzowane, np. jako „parametry morfologiczne”, lub/i „parametry biochemiczne” krwi.

W dalszej części dysertacji, w skrótowy sposób, Autorka opasuje zawartość merytoryczną każdej z prac będących podstawą dysertacji. W tym miejscu, nieco niespodziewanie, dołączone jest doniesienie konferencyjne, jako dodatkowa publikacja wyników, nie zamieszczona w pierwotnym wykazie publikacji. Ten sposób prezentacji wyników jest w mojej ocenie dopuszczalny, choć równie dobrze mógłby być zastąpiony opisem „pozostałych niepublikowanych wyników badań” w dalszej części pracy.

Kolejny rozdział pracy przedstawia materiał i metodykę badań. Dobór grupy badawczej uznaję zasadniczo za prawidłowy. Podobnie jak ogólne założenia eksperymentu. Zastosowane dawki witaminy

D₃, które są dosyć wysokie jak na badania stosowane, powinny zachęcić Autorkę do opisu w wynikach raczej w aspektach przedawkowania witaminy D₃ i jej potencjalnej toksyczności, niż prawidłowej suplementacji. W opisach nie znajduję uzasadnienia wyboru płci oraz wieku początkowego badanych osobników, choć rozumiem, że badanie miało dotyczyć okresu tuczu, a więc okresu intensywnego wzrostu i rozwoju prosiąt. Ten fakt powinien być przedyskutowany w pracy, szczególnie gdy Autorka często odnosi się do badań na ludziach, w których utrzymywany jest ścisły podział na badania na osobach dorosłych i młodzieży czy dzieciach w fazie wzrostu i rozwoju. Ta uwaga odnosi się jedynie do sposobu dyskusji z uzyskanymi wynikami i szerszego kontekstu opisywanych badań, uwzględniającego odniesienia do stanu fizjologicznego i różnic we właściwościach i zapotrzebowaniu na witaminę D₃ w różnych okresach życia. Wpływ płci i zabiegu kastracji także mógłby zostać uwzględniony w dyskusji. Zastanawiam się również, czy 10 powtórzeń biologicznych w grupie było niezbędnych dla uzyskania zaprezentowanych wyników i czy liczba ta jest zgodna z zasadą 3R.

Zastosowane metody badawcze oraz ich opis są w mojej ocenie prawidłowe. Zauważyłem jednak drobne niekonsekwencje w układzie analiz. Przykładowo, analizę poziomu witaminy D₃ przeprowadzono w próbkach mięśni i tłuszczu, jednak nie w wątrobie, która jest tkanką kluczową w metabolizmie witaminy D₃. Podobnie, oznaczenia zawartości wapnia przeprowadzono jedynie w nerkach, podczas gdy jego poziom np. w mięśniach jest niezwykle istotny i może być pośrednio regulowany przez poziom witaminy D₃. Niewielkie zastrzeżenie mam także do samego opisu analiz bioinformatycznych, a dotyczą one stosowania kalek z języka angielskiego, szczególnie używania określenia „*pipeline*” oraz anglojęzycznej konstrukcji zdań. Opis analizy qPCR nie uwzględnia wykazu analizowanych genów, metod i racjonalności ich wyboru oraz zastosowanych kontroli endogennych. Informacje te są jednak zaprezentowane w odpowiednich pracach oryginalnych. W analizie proteomicznej wykorzystano nominalną wartość prawdopodobieństwa testu statystycznego do identyfikacji istotnych zmian w poziomie białek, podczas gdy bardziej prawidłowe było by zastosowanie poprawki na wielokrotne testowanie. Znalazłbym jeszcze kilka drobnych potknięć w opisie materiału i metod, niemniej jednak, nie chciałbym, żeby wykaz drobnych błędów przyćmił wysoką jakość i zaawansowanie technologiczne przeprowadzonych analiz.

Kolejny podrozdział stanowią połączone wyniki i dyskusja. Otrzymane wyniki są nowatorskie, interesujące i poprawnie opisane. Nie mam większych uwag do tej części opisów i przyznam, że czytałem je z dużym zaciekawieniem. Każdy aspekt badań jest opisany w osobnym podrozdziale, który kończy się próbą merytorycznego uzasadnienia otrzymanych wyników i zaprezentowania mechanizmów, leżących u podstaw poszczególnych obserwacji. Opis ten przeprowadzony jest w sposób ciekawy, merytoryczny i dojrzały. Niemniej jednak, szereg zawartych tu stwierdzeń wymagałby potwierdzenia empirycznego, lub cytowania dostępnej literatury, tak aby uniknąć wrażenia spekulacji.

Dodanie odpowiednich cytowań prac badawczych udoskonaliłoby omawiany tekst i spowodowałoby, że stałby się on kompletnym i profesjonalnym opracowaniem naukowym. Wskazując z obowiązku recenzenta drobne niedociągnięcia, zwróciłem także uwagę na brak w wynikach qPCR oceny globalnej zgodności tych wyników z winiakami RNA-Seq oraz wykorzystywanie surowych wartości CT do oceny poziomu ekspresji genu (strona 41). Autorka mogłaby także przenieść z prac oryginalnych więcej tabel czy wykresów, ułatwiających śledzenie omawianych wyników. Wskazanie niedociągnięcia nie umniejsza jednak jakości i wartości tej części pracy oraz opisanych wyników.

Zastrzeżeń merytorycznych nie mam także do przedstawionych dalej wniosków. Są one w mojej ocenie poprawnie sformułowane, obejmują najważniejsze wyniki opisane w pracy i konkretnie podsumowują otrzymane wyniki badań, bez zbędnych spekulacji. Ciekawym elementem pracy jest kolejny podrozdział opasujący ograniczenia zaprezentowanych badań i przyszłe plany badawcze, który co ważne, odnosi się także krytycznie do zastosowanych wysokich dawek witaminy D₃, mogących mieć efekty toksyczne u badanych zwierząt.

Podsumowując polskojęzyczne opracowanie, stwierdzam, że pomimo drobnych niedociągnięć, które z obowiązku recenzenta zawarłem w niniejszym opisie, zasługuje ono na wysoką ocenę, a zawarte w nim wiadomości są wystarczające, choć nieco uboższe niż zaprezentowane w opublikowanych pracach. Opis jest czytelny, przejrzysty, jasny dla czytelnika, a język opracowania jest poprawny i wystarczająco ścisły. Świadczy to o dobrej znajomości technik badawczych i tematyki badań, czyniąc Autorkę obiecującym kandydatem na pracownika naukowego. Na uwagę zasługuje także złożoność przeprowadzonych analiz oraz ich poziom zawansowania, które dodatkowo uzasadniają pozytywną ocenę niniejszej pracy.

Wartość merytoryczna publikacji naukowych

Suplementacja witaminą D₃ odgrywa istotną rolę w utrzymaniu zdrowia zwierząt hodowlanych. Witamina D₃ jest kluczowa dla prawidłowej regulacji metabolizmu wapnia i fosforu, co warunkuje właściwy rozwój kości i zębów. U świń jej niedobór może prowadzić do schorzeń takich jak krzywica, osteomalacja czy osłabienie odporności. Systematyczne podawanie witaminy D₃ wspiera profilaktykę chorób układu kostnego i ogólną kondycję zdrowotną zwierząt, co przekłada się na lepsze wyniki hodowlane. W przypadku świń, które mają ograniczony dostęp do światła słonecznego, suplementacja jest szczególnie istotna, ponieważ naturalna synteza witaminy D₃ w skórze jest niewystarczająca. Zapotrzebowanie na witaminę D₃ może różnić się w zależności od takich czynników jak płeć, wiek, dieta, stan fizjologiczny czy system hodowli. Jej metabolizm i aktywność mogą też zmieniać się w różnych tkankach i przy odmiennych stanach fizjologicznych. Na przykład samce i samice, różniące się

proporcjami tkanki tłuszczowej i mięśniowej, mogą inaczej magazynować i wykorzystywać witaminę D₃, a jej działanie może być modyfikowane przez specyficzne warunki biochemiczne i środowiskowe. Dlatego też ważne jest wypracowanie nowatorskich metod molekularnych pozwalających na ocenę skuteczności suplementacji i skutków niedoboru lub przedawkowania tej witaminy.

Prace oryginalne autorstwa Steg i współpracowników dobrze wpisują się w tą tematykę badawczą. Mają one wysoką wartość naukową i prezentują solidną jakość metodologiczną. Łącznie, zaprezentowane prace pokazują wielowymiarowe podejście Autorów do badań nad witaminą D₃, łącząc aspekty praktyczne, molekularne i metodologiczne, przyczyniając się do pogłębienia wiedzy w dziedzinie żywienia, suplementacji i metabolizmu witaminy D₃ w żywieniu zwierząt gospodarskich.

Wskaźniki bibliometryczne prac wchodzących w skład dysertacji oceniam bardzo wysoko. Łączna liczba punktów ministerialnych za opublikowane prace wynosi 340, a łączny wskaźnik impact factor to 10,8. Tak imponujące wyniki znacząco przewyższają typowe wartości osiągane w ramach postępowania o stopień doktora. Na uwagę zasługuje tutaj praca przeglądowa, opublikowana w czasopiśmie Nutrients, które w roku publikacji miało wartość wskaźnika IF = 5,9.

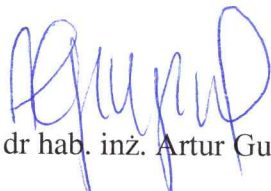
Podsumowanie

Pomimo pewnych niedociągnięć, które z obowiązku recenzenta wykazałem w polskojęzycznym opracowaniu, całość dysertacji oceniam bardzo pozytywnie. Wartość punktowa publikacji wchodzących w skład dysertacji jest bardzo wysoka. Oryginały wkład i jakość opisu zaprezentowanych prac czyni je w mojej ocenie więcej niż wystarczającymi do promocji Autorki na stopień naukowy doktora.

Wniosek końcowy

Przedstawiona do oceny praca pt.: „*Wpływ suplementacji witaminą D₃ diety świń na transkryptom i proteom w wybranych tkankach*” w mojej ocenie spełnia wymagania określone w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), i niniejszym wnoszę do Wysokiej Rady Instytutu Zootechniki PIB o dopuszczenie Pani Anny Steg do dalszych etapów procedury ubiegania się o stopień naukowy doktora.

Wnoszę także do Wysokiej Rady Instytutu Zootechniki PIB o wyróżnienie ocenianej pracy doktorskiej i przyznanie Autorce regulaminowej nagrody.

Prof. dr hab. inż. Artur Gurgul